

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Tu domine seruabis nos, & custodies nos a generatione hac in æternum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Ad hunc sensum nostra translatio potest duci, prateritis aliorum glossis. Ita, qui experimeto, fidelitatem, uirtutem, puritatem eius cognoscentes, confidunt in eo, & amissa foeda illa omnium rerum fiducia, quam illi docet impij, solius uerbi purissimi, purissima fide purificantur. Et sic terra manet propiuslime da

Purgatum septuplum, Hic de septenario donorum spiritus profundius tractant, quae mea tenuitas, ac negotium literae ferat. Ego septuplum simpliciter pro hic argenti purgatione tangat, qua non in uase liquatorio, sed in cinere ossium appolito plumbo purgatur ad plenum & purissimum. Et quae mirabiliter ludit sapientia dei in orbe terrarum, ut plumbum argenti purgatio sit? Nempe, quae hypotitarum eloquia, cum sicut plumbum argenti, ita & ipsa diuinorum eloquiorum similia sint, tamē in igne persecutionis, sic exercent, & exercentur simul, ut sicut plumbum euanescent, & argentum purgatur, ita in fine tandem elucescat uera sapientia, & nihil fiat insipientia eorum (ut Apostolus ad Timotheum ait) Sic enim proficit speciosissima impiorum doctrina, dum resistit pietati, ad gloriam uerae doctrinae, & suam ignominiam. Quare non fuit absonum priorem purgatione liquatorij, & suam ignominiam. Quare non fuit absonum priorem & falsis fratribus dari, qui nobiscum, ut plumbum cum argento in eodem cinere & uase, ita in eadem Ecclesia, & mortuorum patrum, martyrumque uestigijs exercentur. Tyranni autem foris, sicut folles liquatorium, exercent.

Ita uidemus, quae propheta operibus detrahat & omnia fidei tribuat, dum eloquia dei munda allerit, simul argutissime reprehendens eos, qui operibus mundari uolunt. Quid enim prodest multa operari, si non munderis? At nusquam est munditia, nisi in eloquijs dei, & eloquijs dei nemo munderis, nisi credens, ne mo autem credit, nisi patiat magis, quae operetur. Quibus efficitur, quae uita purissima & sine peccato, non stet in operibus, sed in fide uerbi & passionibus. Sed cur argentum magis quam aurum eloquijs dei comparat? Aurum proprie charitati in scripturis comparatur, cuius natura in igne alia est, quam argenti, de quo dicemus infra.

Tu domine seruabis nos, & custodies nos a generatione hac in aeternum.

Poterat melius per optatum dicere: Serues, custodias, cum reuera sit oratio prophetae aduersus generationem iusticiariorum. Et quam non differant adeo, seruare & custodire, tamen hebraeus, seruabis in posteriore, & custodies in priore parte ponit, sicut & Hieronymus facit. Petit enim, seruari a generatione, prohibendi modo sic, ut nos prohibeamur ne consentiamus eis, & custodiri eloquia sua protegendi modo, ne illi ea polluant. Pro seruabis nos, seruabis ea, in hebraeo est, & ad eloquia dei pertinet, ut Hiero. transfert. Sed potest forte, ad sanctos etiam referri, cum sit generis masculini, seruabis eos, Nec hoc reiecerim, si quis seruabis eos, de impijs accipiat, ut deus eos seruet, & prohibeat, ne deinceps uana loquantur, & perdant sanctos a filijs hominum.

Videmus autem non nostrae uirtutis esse, ut eloquia domini casta maneant, & sancti non deficiant a terra, sed diuinum. Tu domine, non nos homines seruabimus, sicut docuit Christus, Messis multa, operarij autem pauci, rogate do

Aa dominum

*Panē nostrum
quotidianū.*

minum messis, ut mittat operarios in messem suam. Idem nos in oratione
minica iussit orare, dum panem nostrum quotidianum, id est, eloquia dei
cui petere. Nos uero posita oratione, fidentes literis, ingenio & studio, se-
re agimus, donec ipsi facti simus qui uana loquimur & generatio impia
hic custodiri petit propheta. Vnde colligitur, psalmum istum, & si ad tempo-
Christi propriissime sicut omnia referatur, tamen, quia generatio ista non pro-
teribit, donec omnia fiant, etiam ad nostra & omnium secula pertinet. No-
stro sane seculo Turcæ, Iudæi, Cerimonistæ hanc generationem strent. No-
gent, & fere omnem fidem & uniuersum uerbum fidei supplantauerunt
tra quos non est quod agamus, nisi, ut oremus dominum messis, ut exage-
positurus salutem, & locuturus ad eos.

In circuitu impij ambulant: secundum altitudinem tuam multi-
plicasti filios hominum.

Verbum multiplicasti, in hebræo non est. Hieronymus sic: In circuitu impij
ambulant, cum exaltati fuerint uilissimi filiorum hominum. Ego hunc uerum
arbitror nondum esse de tenebris ab ullo erutum, sicut nec illud quod superius
dictum est, probatum terræ. Vtriusque huius loci ignorantia cōfiteor, & omnibus
alijs tribuere eandem nihil uereor, qui hucusque scripserunt.

Pro altera parte, noster dixit, secundum altitudinem, sed pronomen, Tu,
superfluit, & Hiero. ait: cum exaltati fuerint. Omnino ergo altitudinis uoca-
bulum hic esse oportet. Mihi uidetur esse uerbum primitiuum actiuum זללתי Rom,
id est, exaltauit, seu eleuauit, inde me iudice uertitur sic: Sicut exaltauit uilissi-
mos filios hominum. Nam ubi nos multiplicasti habemus, heb. זללתי Zylloth
fœminino genere dicitur, quod significat, uiles, abiectos, leues homines, qua-
les sunt epulones & ganeones, nam hebræis & ij qui conuiujs & luxu ua-
cant, זללתי Zolleim dicuntur masculino genere, ut sic sensus: Generatio ista
circumdedit impios magistros & ambulant simul, sicut ipsa eleuauit & uoluit
eos qui uilissimi sunt etiam filijs hominum, seu inter filios hominum, hoc est,
impios discipulos congregat, & uilissimos magistros exaltar, quales discipu-
los, tales magistros, ut cæci cecos ducant, & ambo in foueam cadant. Quæ uer-
sus sententia, si ullo tempore impleta est, nonne hodie impletissima est? Quis
enim hodie Ecclesiasticis gubernaculis, præficitur nisi sex mundi? Scilicet qui
bus mundus uel uti, uel frui non potest. Atque id merebatur impia ingrati-
do nostra.

*Magistri im-
pij uentrem
curant.*

Iterum hic uidemus impijs magistris tribui, uentris curam, sicut psal. v. Se-
pulchrum patens guttur eorum, dixit. Et Apostolus: Ventrem deum eorum
signauit, dum Zylloth, id est, Epulones odiosissimo nomine eos appellat,
qui non nisi uictum querant. Nec frustra uidetur unum lamed deficere, in uo-
cabulo Zylloth, & littera uaf, in uerbo צרם Crym, quasi utrinque speciem esse,
re ipsa deficiente, cum reuera non sint exaltati, & ipsi longe alius quam epulones ha-
beri uelint, sed hæc cabalisticis, seu potius curiosis & otiosis.

*Nostra trans-
latio.*

Nostra translatio potest huic sententiæ sic aptari: In circuitu impijambu-
lant, id est, multi undique circumdantes & circumdati, tam discipuli, quam magistri
impij, ambulant & perseverant in uijs suis, quia tu multiplicasti filios homi-
num secundum